

він поставив своє фото із підписом: «Я – бандерівець, цим пишаюсь». Крім того, будучи кандидатом на посаду начальника управління освіти і науки Хмельницької міськради привселюдно заявив: «Я за своїми релігійними переконаннями – сповідник язичництва, за світоглядними переконаннями я – український патріот» [5].

Окреслена вище трансформація особистості та світоглядних орієнтирів одного з рідновірських створювачів та речників ідеологем панславізму свідчить про те, що останні не містять в собі належного смислового підґрунтя та про незавершеність процесу формування чіткої самоідентифікації в рідновірському середовищі України.

В цілому ж фігурування ідеї відродження Русі в рідновірських конфесіях засвідчує той факт, що більшість рідновірів спрямовують свій погляд в ретроспективу, а не в перспективу. Вважаємо доречним в даному випадку звернутись до слушної думки ідеолога українського націоналізму Д. Донцова, який стверджував, що нація повинна жити майбутнім, а не ставати заручником минулого. Адже необхідно усвідомлювати те, що Русь – це наше минуле, яке безумовно потрібно шанувати, однак Україна – наше теперішнє, від збереження та захисту якого буде залежати наше майбутнє.

ДЖЕРЕЛА:

1. Відичне Православ'я: Наш шлях до Бога. Віровідання / Волхв Богумир (Миколаїв Р.Д.). – К., 2006.
2. Владимир Куровский. Веда Прави – Слово Волхва. Вехи Славянського Ведического Мирозрєня. – Каменец-Подольський, 2014. – С. 255.
3. Волхв Межимир. Малий требник Рідної Православної Віри. – Київ, 2005.
4. Електр. ресурс. Режим доступу: <http://ogin.in.ua/>
5. Електр. ресурс. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=5luR4UUtoq8>.
Опубліковано 25 грудня 2015 року.

3.5 НОВІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ: ЧИННИКИ СПРИЯННЯ ЧИ ПРОТИДІЇ НАЦІОНАЛЬНІЙ РОЗБУДОВІ? (Людмила Филипович)

З'явившись в Україні наприкінці 80-х-початку 90-х років ХХ ст., нові релігії за роки свого існування стали елементом її релігійного ландшафту, фактором духовного життя, суб'єктом міжрелігійних, навіть державно-церковних відносин, об'єктом постійної уваги з боку мас-медіа. Навколо нових релігій йдуть багаторічні дискусії щодо їхньої суті, причин виникнення, наслідків функціонування в суспільстві, впливу на свідомість особи і спільноти тощо. Але особливо гаряче в ЗМІ та експертних колах обговорюється питання небезпек і загроз, які несуть з собою нові релігійні течії (НРТ). При цьому аналітики, виходячи із національних інтересів України, з'ясовують те, чи сприяють НРТ національному поступові України, наскільки цінності, які проповідуються ними, сприяють розбудові української держави і формуванню національної свідомості.

Саме тому назріла необхідність розібратися: чи дійсно НРТ такі вже небезпечні для України і як реагувати українському суспільству та державі на їх присутність в українському релігійному полі? Що таке сьогодні національний і державний інтерес, що складає основу і тло національної свідомості, чи є в цих процесах місце НРТ? Як втримати баланс між національним інтересом держави, законодавством України у сфері свободи совісті та вимогами міжнародного співтовариства, зафіксованих в різноманітних документах з прав людини?

Виходячи із статистичних даних щодо нових релігій в суспільстві, немає підстав ані перебільшувати, ані применшувати їхнє значення ні в житті всього людства, ні в житті українського народу. Серед загальної кількості віруючих доля прихильників НРТ складає не більше 1,5% [Див.: 3]. Близькими є статистичні показники і щодо кількості релігійних організацій новітньої орієнтації – до 5 відсотків [Пораховано за: 6; 5, с.204-212].

За оцінками експертів, абсолютна кількість неовірян може зростати, але відносні показники будуть залишатися в межах до 10%.

Враховуючи молодість НРТ та відсутність тривалої віросповідної традиції, треба передбачати, що прихильники нових релігій занадто активні в сповідуванні того чи іншого вчення, сповнені надмірним бажанням поділитися зі всім світом результативністю своїх духовних пошуків у рамках якоїсь нової системи поглядів, агресивно налаштовані щодо тих, хто критикує їх, виступає проти їхньої діяльності тощо. Так званий синдром неофіта проявляється в надмірній екзальтації, в незвичних реакціях на події індивідуального й суспільного життя. Але з часом нинішні НРТ, долаючи “дитячі хвороби росту”, стають респектабельнішими та більш врівноваженими.

Вже зараз ми спостерігаємо, що настає новий етап у поширенні НРТ в Україні. На зміну першому – екстенсивному – етапові приходить інтенсивний, що пов’язаний з певною стабілізацією стрімкого зростання кількості релігійних громад, некерованому притоку нових віруючих. Зараз головним стає те, чи обрана релігія відповідає зовнішнім і внутрішнім потребам людини, чи здатна вона дотримуватися всіх тих приписів, які сповідуються даною релігією, жити відповідно до релігійно-церковних вимог. Тому нині відбувається відбір дійсно віруючих з випадково чи корисливо зайшлих до церкви, настає етап сутнісної трансформації вірних, їх якісного внутрішнього зростання, утвердження і зміцнення у вірі; організаційного оформлення громад, висування лідерів вже українського походження, здобуття себе як інституції серед інших подібних інститутів. Все це визначає характер сучасного стану НРТ в Україні, який можна кваліфікувати як суперечливий, що детермінований як певними успіхами, так і поразками.

Беручи до уваги достатньо складну ситуацію, в якій перебувають новітні релігії в Україні і яка буде погіршуватися у зв’язку з глобальною економічною кризою, бажано виходити з того, що НРТ не постають якимось

ексклюзивом для релігійного життя України, тому природно означити своє ставлення до них як до будь-якого іншого типу релігійних організацій, які в пріоритетах державної політики займають не домінантне місце, які не є головною проблемою суспільства. НРТ – це не особливий, а ситуативний сегмент нинішньої релігійної ситуації, державно-церковних відносин, щодо якого держава демонструє рівноправну і законом визначену позицію: ніяких преференцій, але й ніяких дискримінацій чи переслідувань.

Виділяючи деякі результати присутності НРТ в українському соціумі, ми неодноразово наводили докази вітальності неорелігійних явищ [7, с.293-367]. Але присутність НРТ в релігійному полі України актуалізувала і деякі проблеми, які пов'язують із наявністю нетрадиційних для України релігій. Частина з них є реальними, але частина – уявними, будучи продуктом наших стереотипів, необізнаності, конфесійності, а тому потребують особливої уваги науковців.

Не зупиняючись на тих позитивних речах, з якими пов'язуємо присутність НРТ в українському суспільстві і про що ми вже писали [8, с. 5-10], варто зосередитися на викликах, особливо безпекового характеру, які пов'язані із НРТ.

Незважаючи на збільшення кількості неофітів, появу все нових церков, НРТ не здатні охопити духовним впливом більшу частину українців, які у своїй основній масі залишаються все таки поза конфесіями, ставляться до релігії індиферентно, незважаючи на проповідницькі та організаційні зусилля як традиційних церков, так і нових течій. Повній адаптації нових релігій до українських умов і перетворення їх на українське духовне явище заважають чимало факторів, серед яких домінуючими є інтрарелігійні або внутрішньоцерковні проблеми НРТ, що відбивається на їх невизначеному і в цілому невизнаному статусі в українському суспільстві. В цілому українське суспільство й досі не прийняло НРТ як свої, рідні, природні. Незважаючи на певні успішні спроби організувати повноцінне релігійне життя НРТ, вони й досі є маргінальними і не зовсім вписаними в культурний контекст України, почуваються чужими в цьому середовищі, важко сприймаючи українські реалії. На перших порах неовіряни ставилися до своїх громад як до можливості виїхати за межі України, на батьківщину НРТ. Міграційні настрої серед них були надто високі, зокрема до НРТ американського коріння. Багатьох неорелігійців прийняли спільноти мормонів і саєнтологів у США. Але з часом стало зрозуміло, що всі виїхати в зарубіжжя не зможуть, а тому потрібно пристосовуватися до життя в Україні. До цього закликали їх і лідери зарубіжних центрів НРТ. Так часто із такими закликами виступав Президент Церкви Ісуса Христа Святих останніх днів Роберт Хінклі. Хоч багато неовірян так і живуть, перебуваючи в Україні як в еміграції, оскільки їхні сподівання на краще життя продовжують бути пов'язаними насамперед із країною походження їхнього релігійного руху. Все це накладає свій відбиток на взаємини між релігійною організацією, напрямом, деномінацією, об'єднанням і державою, суспільством, переважно історичними релігіями і церквами.

Немаловажними для негативного сприйняття НРТ, які не є українським явищем (крім рідновірів), виявляється їхня реакція на національні процеси, ставлення неорелігій до етнонаціонального сегменту суспільного життя. В цілому ж, будучи позаетнічними, а інколи й антиетнічними, що не притаманно українській ментальності, в умовах відновленої актуалізації етнічного фактора в очах українців посилюватиметься чужість цього явища. Хоча позаетнічність НРТ також зазнає змін: все менше є таких нових рухів, які в ситуації національного відродження хотіли б набути репутації неукраїнського руху, маргіналізуватися, не вписавшись в місцевий контекст.

Слабка соціальна інтеграція українського суспільства сприяла безконтрольному поширенню різних НРТ. Всі вони від самого початку не мали ніякої проукраїнської орієнтації. Скоріше навпаки. Саме НРТ виступили активними русифікаторами українців, які, якщо б захотіли пізнати нові істини в рідній мові, мали переходити на російську, бо ж і література, і відео, і проповідники були російськомовними. Очікування Крішнаїтів, що новонавернуті українці вивчать санскрит і англійську для вивчення праць Прабхупади, не виправдалися.

Тому переважна маса джерел існувала в російському перекладі, а зроблені українські переклади тривалий час просто стояли на полицях. І тільки зараз, коли українське суспільство нарешті явно сформувало запит на український крішнаїзм (зустрічі із студентами українських вузів, виступи на конференціях, в мас-медіа, прихід саме україномовних вірян, спілкування із українськими чиновниками із влади тощо), МТСК активно заявило про готовність існувати як міжнародне товариство, але в українських реаліях, а відтак і з українським колоритом. Хоча ніхто не контролює, якою мовою відбувається внутрірелігійне життя в громадах МТСК. Через російськомовність богослужінь громади НРТ постають дієвим чинником оросіянення своїх одновірців, засобом відторгнення їх від українського світу.

Мова є важливим, хоча і не єдиним маркером у визначенні свого ставлення до національної держави, до націотворчих процесів. Ніхто і не очікував, що НРТ, які за своєю природою є іноетнічними, інокультурними, іномовними, будуть будувати український світ, а тим більше по-українськи, в автентичних для українців формах. Нові течії фактично були виключені і українським суспільством, і традиційними церквами, і самими собою із державотворчих процесів. І тільки релігієзнавці весь час нагадували їм, що вони є частиною українського релігійного життя. Поступово формується нова ідентичність (українські крішнаїти, українські буддисти, українські бахаї тощо), на основі взаємовпливів різних культур виникають синкретичні форми, що проявляється в одязі, у звичаях, в певній манері поводження, в структурі харчування тощо.

Інопоходження і неписаність в український контекст призвели до певної сектантизації та сепаратизації неорелігійних течій. Останні виявилися безсилими відстоювати свої інтереси навіть як релігійних меншин, бо не відчували себе частиною відродженої або новонародженої української

культури. НРТ - це культура протесту, інакшості, опозиції до ідеологічної радянської культури чи традиційно релігійної (переважно православної), які вони не сприймали в силу усвідомлення своєї ексклюзивності, новітності, обраності, інтелектуальності. НРТ творили альтернативний життєвий світ, комфортний для себе, відмінний від наявного. Відокремившись від загальноукраїнських процесів, НРТ не помітили, що в традиційному релігійному світі теж відбуваються зміни, проходять модернізації.

Політика традиційних церков в їх ставленні до НРТ як до чужеродного і ворожого явища для України, неприйняття їх спільнот до представницьких міжконфесійних об'єднань, ігнорація в міжрелігійному спілкуванні, явна зневага, а навіть відраза як до чогось недосконалого, сприяла замкненості і замкнутості НРТ, яка не дозволяла уявляти себе частиною українського соціуму. Так, жодна неорелігійна конфесія не входить до Всеукраїнської Ради Церков і релігійних об'єднань, хоч деякі з них, зокрема свідомість Кришни чи бахаї, заявляли про своє бажання ввійти до неї якщо не членом, то хоч би спостерігачем. Нині бачимо входження їх до новоз'явленої Всеукраїнської Ради релігійних об'єднань.

Релігійна свобода, право людини вільно сповідувати будь-яку або не сповідувати ніякої релігії чомусь пов'язують лише із життєдіяльністю НРТ. Реальні ж обставини свідчать, що це стосується кожного. І ця свобода не є незворотною, тобто вона в будь-який момент може обернутися несвободою (як в Росії для свідків Єгови). Як бачимо, духовна стабільність, міцність і єдність соціальної системи, в якій діють рівноправно різні релігії, не закарбовані на вічно.

Розгойдують ситуацію важко досягнутого балансу різні організації, в т.ч. й антисектантські, які дезінтегрують суспільство за релігійною ознакою, конфесійною належністю. Крім того, кришу НРТ активно використали і ворожі щодо України держави, скориставшись нібито невинними духовними ініціативами (Алатра) для дестабілізації українського суспільства, гірше "русского мира".

Українське суспільство має підстави для незадоволення діяльністю тих релігійних течій, які не враховують історичної релігійної традиції українців, в непритаманній українській ментальності силовій формі нав'язують те чи інше вчення, вважають цінності своєї конфесії далеко вищими (а то й єдино прийнятними) за традиційно українські, безпардонно й примітивно проводять місіонерську роботу, не поважають українську мову тощо. Нещодавно оприлюднені факти масового фінансового ошукування українців, шахрайського заволодіння їхнім майном, коли обманним шляхом заставляють працювати на інші держави тощо. Якщо порушуються права громадян України, держава повинна захищати останніх. Але переслідувати за погляди, які відрізняються від загальнопоширених, якщо вони не явно антигуманні, заборонено; піддаються засудженню тільки дії та наміри здійснити протиправну дію.

Гадаємо, що НРТ відчули “дихання зими” у ставленні до них як з боку держави, так і суспільства загалом. Вони готові як до відлиги (і використовують будь-яку можливість проінформувати суспільство про себе в позитивному ключі), так і до морозів (обмежень, ускладнень, заборон, переслідувань) у своєму бутті в українському соціумі, яке стало більш обізнаним (хоч і односторонньо) щодо НРТ. Нові релігії вже не дивуються негативізму і спротиву державних, церковних та частини громадських структур на свої ініціативи. Не здивуєш НРТ і антисектантськими виступами ЗМІ. Можна передбачити, що все це тільки посилиться: і ворожість та упередженість людей щодо НРТ, і невиконання державою конституційних і законодавчих норм у сфері свободи совісті, й необґрунтовані обмеження з боку держави на пропаганду неотечіями своїх релігійних істин тощо.

За таких умов можна очікувати декілька моделей або стратегій поведінки і розвитку НРТ, які вкладаються з усією варіативністю останніх у дві основні лінії: відмовна (rejection) й пристосовницька (adaptation). Перша стратегія, що базована на неприйнятті, відкиданні цінностей сучасного секуляризованого світу, нагадує за своїми формами і методами “релігійну революцію” [1, р.1-18], наслідком якої буде створення релігійної субкультури, інституалізованої чи неінституалізованої, але яка прагнучиме до інституалізації. НРТ все більше орієнтуватимуться на практичну корисність й результативність. Тому вони мають бути дієвими і тотальними. Цим шляхом вже йдуть багато неорелігійних утворень, які розвиваються в межах консервативних і фундаменталістських парадигм. В даному випадку, як слушно зазначає Грейс Деві, неможлива “віра без належності”, а тим більше “належність без віри” [2, р. 455-469].

Через свою нечисельність НРТ не здатні будуть продемонструвати протест чи боротьбу проти історичних релігій і конфесій, в тому числі й в Україні, проти державної політики дискримінації. Хоча є поодинокі спроби відстояти свої інтереси та авторитет в судах через відповідні позови, де відповідачами постають мас-медійні засоби. Але переважна більшість НРТ своє невдоволення зафіксує ігноруванням суспільства, ще більшою ізоляцією від нього, створенням закритих структур у рамках своїх релігійних об’єднань.

Друга стратегія – стратегія “пристосування до секулярності” – мала б забезпечити можливість НРТ вижити в складних умовах сучасних суспільно-релігійних і міжрелігійних відносин. Це стосуватиметься тих нових релігій, які відносно давно існують в Україні і мають певну підтримку, негласну симпатію або нейтральність щодо себе з боку суспільства та влади. Живий приклад – Товариство свідомості Крішні, Церква Ісуса Христа Святих останніх днів, бахаї, харизматичні спільноти тощо. Ця стратегія, яка домінувала у другій половині ХХ ст. в політиці більшості церков та релігійних організацій, зрештою, на думку більшості експертів, зазнала поразки. Але Україна ще не пройшла свого історичного шляху в цій еволюції, тому адаптативна стратегія буде активно використовуватися НРТ доти, доки ця політика приносить користь таким релігіям.

Але будь-яку агресивну критику на свою адресу, несправедливість у ставленні, переслідування своїх послідовників НРТ сприймуть як знак до протесту – активного чи пасивного, видимого чи невидимого. Скоріше всього вони підуть в опозицію до соціуму, втомившись доводити йому свою світоглядну нешкідливість, соціальну корисність, навіть український патріотизм. Суспільство дивним чином вже розділило всі НРТ на ті, які можуть існувати в Україні, і ті, які є небезпечними для її духовного і національного розвитку. Тому свобода віросповідання все більше залежатиме не від законів, які регулюють цю сферу суспільних відносин, а від тих, хто їх інтерпретуватиме і застосовуватиме на практиці, від орієнтацій носіїв громадської думки, від суб'єктивних преференцій лідерів держави, від політики керівників церков і релігійних організацій, на що впливає позиція звичайних віруючих, кліру, наукових і громадських інституцій як антисектантського, так й об'єктивно-наукового спрямування.

Виокремлення двох стратегій функціонування НРТ в Україні не означає, що не виникатимуть якісь інші моделі, зокрема й суспільно небезпечні, які враховуватимуть безліч обставин, зокрема ступінь загальної релігійності суспільства, характер державно-конфесійних і міжконфесійних відносин, рівень релігійної свободи, тенденції внутрішнього розвитку самих релігій, зокрема нових, співвідношення “зрілої” і “незрілої” релігійності [Див.: 4], тісно пов'язаних з так званою дорослою чи дитячою релігійністю (не за віком, а за внутрішніми сутнісними характеристиками). Чим скоріше НРТ здолають стадію “незрілої” і перейдуть до “зрілої” релігійності, тим ефективніше вони набуватимуть ознак терпимого, а може й співчутливого ставлення до інших релігій та їх носіїв, характеризуватимуться високою вимогливістю до свого віровчення і поведінки, соціальною відповідальністю і солідарністю.

Пророковане тотальне панування нової нетрадиційної релігійності на фоні постійних попереджувальних меседжей щодо небезпеки нетрадиційних і нових вірувань не відбулося, а останні, досягнувши свого кількісного піку в середині 90-х рр. м.ст., з часом почали навіть спадати. Не кращі часи зараз переживають громади неорелігійного спрямування та їх члени. Приток нових вірян до НРТ дуже повільний, оскільки виявилось, що бути послідовником не пануючої релігії в Україні не так просто, незважаючи на всі законодавчі гарантії свободи совісті та віросповідань. І повального захоплення новими релігіями не сталося не тому, що активізувалися антисектантські організації в Україні (вони заявили про себе як інституалізований рух лише в останні 7-10 років) чи українська держава відреагувала попереджувальними кроками на заклики ультраправославних патріотів. Загалом у світі з кінця 90-х рр. ХХ ст. з'явилася і набирає сили тенденція до пригальмування поширення НРТ. Основна причина повільності проникнення НРТ в Україну в тому, що нові течії – генетично, ментально, культурно не укорінені в житті нашого народу. Вони й досі виступають як чужеродний феномен, який ґрунтується не на українській матриці, не на українських звичаях, не на українській мові. І тут

не виняток рідновірні течії, які формуються не на живій народній традиції, а скоріше на вифантазуванні і штучному конструюванні свого віровчення і обрядової практики. НРТ часто несуть в собі інакшість, навіть чужість, яку не хочеться опанувати, з якою не виникає потреби навіть знайомитися. Скажімо, що може значити для українця витворювана еллінська чи римська релігії, претендуючі на реєстрацію саєнтологі чи муни, поширювана Богородична Церква чи Церква Божа? А в ситуації війни із Росією, яка є основним поставщиком НРТ або їх транзитером через російську мову, а інколи і прямим замовником (секта догналітів), нові релігії сприймаються як носії ідеології агресивної держави, яка використовує їх для дестабілізації ситуації в Україні, до розхитування так важко складеного суспільного консенсусу, для обробки свідомості тих українців, які сумнівалися в істинності історичних релігій, а тепер задумались над праведністю шляху України до Європи, до демократії і свободи. За ці роки втрапилася цікавість до іншого, не нашого, зростає агресія щодо чужого, ворожого.

Ця інакшість навіть почала дратувати, оскільки хочеться знайомого, зрозумілого, спокійного, впевненого, перевіреного, устabilізованого світу. Прагнення до стабільності надзвичайно зростає в ситуації війни і соціального неспокою. Хвиля активного експериментування в духовній сфері сходиться нанівець, суспільство досить обережно ставиться навіть до незначних реформ у традиційних течіях і церквах. Все більше людей схиляється до традиційних форм релігійності, сприймаючи поодинокі зацікавлення новітніми формами релігійності як тимчасове і невизначальне явище. В ситуації екзистенційних максимум між життям і смертю множинність думок, варіативність духовних пошуків втрачає свою актуальність. Суспільство саме відпрацьовує захисні механізми. А тотальне заборонство на існування нових релігій з такою знайомою “застережливістю” і широкомасштабною боротьбою із “зловредними явищами” тільки зміцнить нові релігії в бажанні протистояти монополізму однієї ідеології, однієї точки зору.

Життя вимагає широкого просвітництва, достовірного інформування, широкого розуміння того, що нові релігійні явища завжди будуть обов'язковим елементом духовного розвитку людства. Вони свідчитимуть про вітальність релігії. Без сумніву, окремі релігійні напрями можуть зникати, трансформуватися, перероджуватися, з'єднуватися, утримуючи в собі потенційні можливості певних небезпек для культурної і духовної тожсамості (ідентичності) народу і держави, серед яких треба навчитися розрізняти уявні і реальні загрози, щоб вчасно сформулювати адекватні відповіді на виклики епохи.

ДЖЕРЕЛА:

1. Berger P. The Desecularization of the World: A Global Overview // The Desecularization of the World: Resurgent Religion and World Politics. Wm. B. Eerdmans Publishing, 1999. – P.1-18.
2. Davie G. Believing Without Belonging: Is This the Future of Religion in Britain? // Social Compass. – 1990. – #37. – P. 455-469.

3. Introvigne Massimo. The Future of Religion and the Future of New Religions // http://www.cesnur.org/2001/mi_june03.htm.
4. Оллпорт Г. Личность в психологии. – СПб., 1998.
5. Релігійна мережа України 1992-2015 років. Таблиця змін за даними на 31 грудня відповідного року // Релігійна свобода. – 2016. - №19. – С.204-212.
6. Таблиця змін мережі релігійних організацій України 1991-2000 рр. // Історія релігії в Україні: У 10-ти т. – Т.10. Релігія і церква в незалежній Україні. – К., 2001.
7. Филипович Л. Культура релігійного життя. Вибрані твори. – К., 2016. – С.293-367.
8. Филипович Л. Нові релігійні течії в Україні: загрози уявні і реальні // Нормативно-правове регулювання діяльності новітніх релігійних рухів і сект. – Львів, 2017. - С.5-10.

3.6 БОГОРОДИЧНА ЦЕРКВА В КОНТЕКСТІ РЕЛІГІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ (Анатолій Колодний)

Оцінюючи надані матеріали про Богородичну Церкву СБУ, експертна рада МКУ наголошує, що конфесія відповідає всім тим критеріям, які використовуються релігієзнавцями при дослідженні різного конфесійного вияву власне релігійних феноменів. Тут маємо чітко окреслене розуміння Бога як творця і промислителя, християнська Трійця додається особливим вшануванням ще й Матері Божої, чітко розписану богослужбову практику при певній абсолютизації при цьому місць з'явлень Божої Матері, маємо закріплену ієрархічну структуру Церкви, триразовий розарій та ін. Відтак це є Церква, а не секта, як того в кваліфікації богородчан хочуть бачити деякі православні спільноти.

Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України вже більше 10 років відслідковує діяльність Богородичної Церкви, має спілкування відповідно до своїх службових обов'язків із очільниками конфесії в Україні, зустрічалося з лідером Церкви блаженним Іваном під час приїзду його до Києва тощо. Маємо для релігієзнавчого опрацювання величезний масив видруків Богородичної спільноти. Наукову статтю про цю Церкву нами видруковано у 8-му томі «Нові релігії України» з десятитомника «Історія релігії в Україні» і в №11 за 2002 рік часопису «Релігійна панорама». Відзначаємо загалом толерантне ставлення богородчан до інших конфесій, окрім Церкви Московського Патріархату. Російська Православна Церква, керована в РФ патріархом Кирилом, фактично вижила їх з Росії, зробила там якимсь кримінальним феноменом, оскільки вчення течії багато в чому неспівзвучне з православ'ям, традиційним християнством.

Інститут філософії не проводить експертизу віровчення різних конфесій (а їх нині в Україні біля ста) на предмет якоїсь їх істинності чи неістинності, відповідності вченню домінуючого у нас в Україні православ'я. Для нас всі релігії, як людські витвори, мають однаковий рівень істинності. Зрозуміло, що вчення і обрядова практика, ієрархічна структура декількох десятків наявних у нас християнських конфесій багато в чому не співпадають, але це не є підставою для оголошення вчення однієї з них істинним, а інших – похибкою. В своїй істинності/неістинності вони квити.